

„Wyprawy z Etnoekipą. Poznaj dawną wieś”

Webinaria „Edukacja regionalna z Etnoekipą”

Organizator:

Institucja finansowana przez:

Webinarium dla województwa kujawsko-pomorskiego

Prowadzący: Łukasz Ciemiński
9 kwietnia 2024 r.

**Wyprawy z Etnoekipą. Poznaj dawną
wieś”,
czyli o potrzebie edukacji
regionalnej**

Po co nam edukacja regionalna?

W dobie postępującej globalizacji i rozwijającego się za pomocą nowych technik pewnego rodzaju uniwersalizmu, jest niezwykle istotnym budowanie tożsamości opartej na dziedzictwie kulturowym małych ojczyzn. Tylko świadomy swojej tradycji, korzeni oraz historii człowiek, może w mądry i twórczy sposób nie tylko budować własną tożsamość, ale i korzystać w pełni świadomie z całego potencjału kulturotwórczego europejskiej i pozaeuropejskiej wspólnoty. Edukacja regionalna pozwala budować niezwykle ważne poczucie więzi z mikrowspólnotą, brać za nią odpowiedzialność i przyczyniać się do zachowania jej dziedzictwa. Pozwala odpowiedzieć sobie na fundamentalne pytanie – kim jesteśmy i skąd przychodzimy? Świadomy tego człowiek, jest w stanie docenić wszystkie elementy, które złożyły się na kształtowanie jego własnej kultury – nigdy nie będącej tworem hermetycznym i homogenicznym. Im więcej świadomości w zakresie tożsamości regionalnej, tym większa otwartość na wielokulturowość, która niejednokrotnie tę tożsamość budowała.

W jaki sposób zachęcać do budowania tożsamości regionalnej?

Uświadamiać wyjątkowość i różnorodność własnej kultury oraz akcentować te wszystkie czynniki, które sprawiają, że region wyróżnia się od pozostałych części kraju. Jednocześnie poprzez ukazanie przenikania się rozmaitych wpływów przyczynić się można do poczucia więzi z szerszą wspólnotą – ojczyzny, Europy, świata, ludzkości. Świadomy swoich korzeni uczeń będzie otwarty na to wszystko co inne- obce- nie własne i dzięki temu budował będzie w sobie poczucie szacunku do kultury i tradycji INNEGO. Dobrym materiałem do wykorzystania są tu wszelkie przejawy kultury materialnej i niematerialnej pochodzącej z miejsca zamieszkiwania. To także świetna okazja, by pogłębiać własną świadomość, historię rodziny, która niejednokrotnie zbudowana jest z członków pochodzących z różnych środowisk i regionów. Opowieści o zwyczajach praktykowanych w domu, świątecznych kulinariach, przy pomocy edukatora, mogą stanowić świetny pretekst do przyjrzenia się swojemu środowisku, doceniania jego wkładu w proces kształtowania się kultury w jej szerokim aspekcie.

Wyprawy z Etnoekipą Poznaj dawną wieś

Wydawca

NIKiDW
NARODOWY INSTYTUT KULTURY
I OŚWIECENIA WSI

Inicjacja finansowana przez

**Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi**

autor: Ewelina Gorzał
**„Wyprawy z Etnoekipą.
Poznaj dawną wieś”**
opracowanie: Anna Wierzbicka-Kozłowska,
Katarzyna Góralczyk, Katarzyna Dziubińska-Szymonowicz,
Katarzyna Szep, Katarzyna Wawrzyńska

Wyprawy z Etnoekipą Poznaj dawną wieś

Tom I
Domowe ognisko
– gdzie i jak mieszkano?

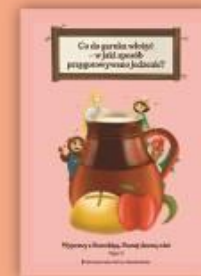
Tom II
Nie tylko w polu
– jak pracowano na wsi?

Tom III
Zrób to sam – jak robiono
różne przedmioty?

Tom IV
Ładnie i paradnie
– w co się ubrać?

Tom V
Co do garnka włożyć
– w jaki sposób
przygotowywano jedzenie?

Tom VI
Kartki z kalendarza
– jak dawniej świętowano?

Wydawca

NIKiDW
NARODOWY INSTYTUT KULTURY
I OŚWIECENIA WSI

Inicjacja finansowana przez

**Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi**

ORE
Ośrodek
Ruralny
Edukacyjny

autor: Ewelina Gorzał
**„Wyprawy z Etnoekipą.
Poznaj dawną wieś”**
opracowanie: Anna Wierzbicka-Kozłowska,
Katarzyna Góralczyk, Katarzyna Dziubińska-Szymonowicz,
Katarzyna Szep, Katarzyna Wawrzyńska

Potencjał edukacyjny serii

Seria „Etnoekipa. Poznaj dawną wieś” stanowi doskonały materiał do budowania i poszerzania wiedzy na temat zagadnień budujących kontekst funkcjonowania na dawnej wsi.

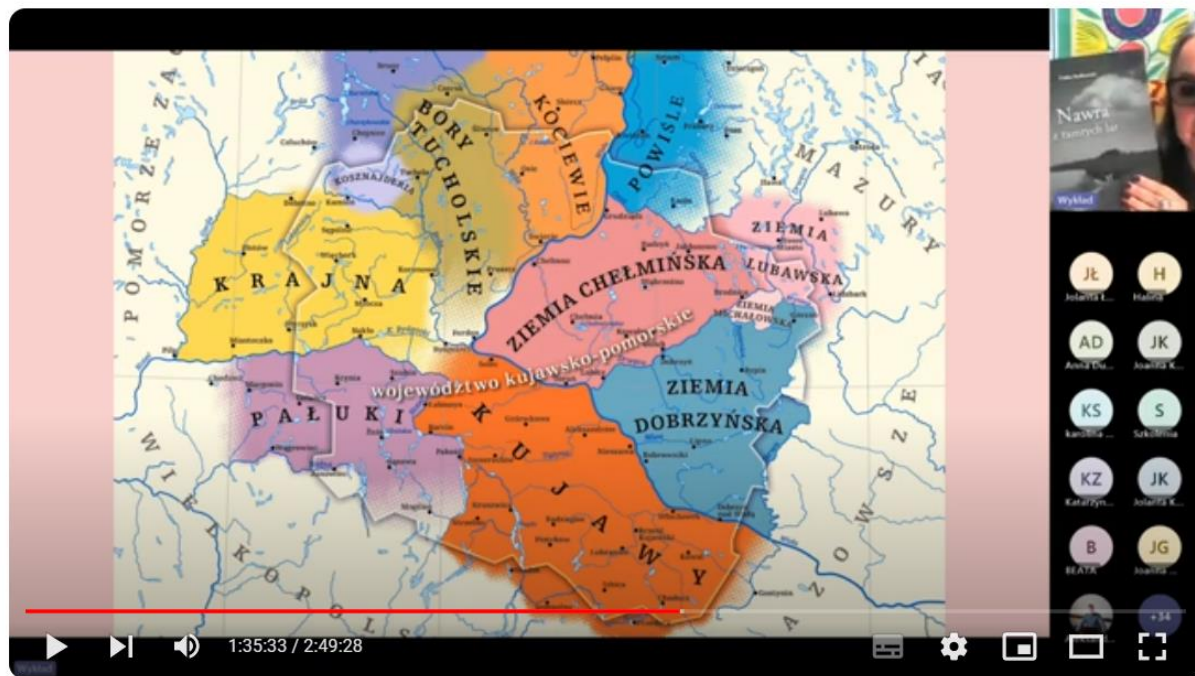
Seria pozwala dostrzec bogactwo i zróżnicowanie kultury tradycyjnej w wielu aspektach. Pozwala zdobyć fundamentalną wiedzę na temat realiów życia naszych przodków. W oparciu o zaprezentowany w niej materiał możliwe jest przeprowadzanie akcji edukacyjnych pozwalających dostrzec potencjał kultury własnego środowiska i regionu. Mimo zaprezentowanej w sposób ekspercki wiedzy, nie jest to wiedza hermetyczna, a formuła jej prezentacji nie jest formułą zamkniętą – stąd stanowić może wspaniały punkt wyjścia do poszerzania omawianych zagadnień. Liczę, że w przyszłości seria zostanie rozszerzona o zeszyty omawiające na przykład: specyfikę regionów etnograficznych, sztuki i muzyki tradycyjnej – co sprawi, że stanie się ona realizacją wzorcową dla podejmowania zagadnień dotyczących edukacji regionalnej.

Etnoekipa w kujawsko-pomorskiem

- specyfika województwa mieszczącego w sobie kilka regionów etnograficznych oraz ziem znajdujących się pod dwoma zaborami
- wpływy ludności napływowej – przenikanie się rozmaitych pierwiastków kulturowych
- zjawisko funkcjonowania kultury tradycyjnej w regionach etnograficznych objętych znacznym wpływem miast – specyfika ziemi chełmińskiej
- Wyodrębnienie najważniejszych i najbardziej rozpoznawalnych motywów właściwych danemu regionowi etnograficznemu

Doskonała synteza wiedzy o kulturze tradycyjnej województwa kujawsko-pomorskiego

Webinar zrealizowany przez dr Justynę Słomską-Nowak
z Muzeum Etnograficznego w Toruniu

www.youtube.com/watch?v=C4fXWqyfztE

Wykłady etnograficzne dla KGW - województwo kujawsko-pomorskie

⇒ Niepubliczny

Szkolenia KGW
3 subskrybentów

Subskrybuj

0

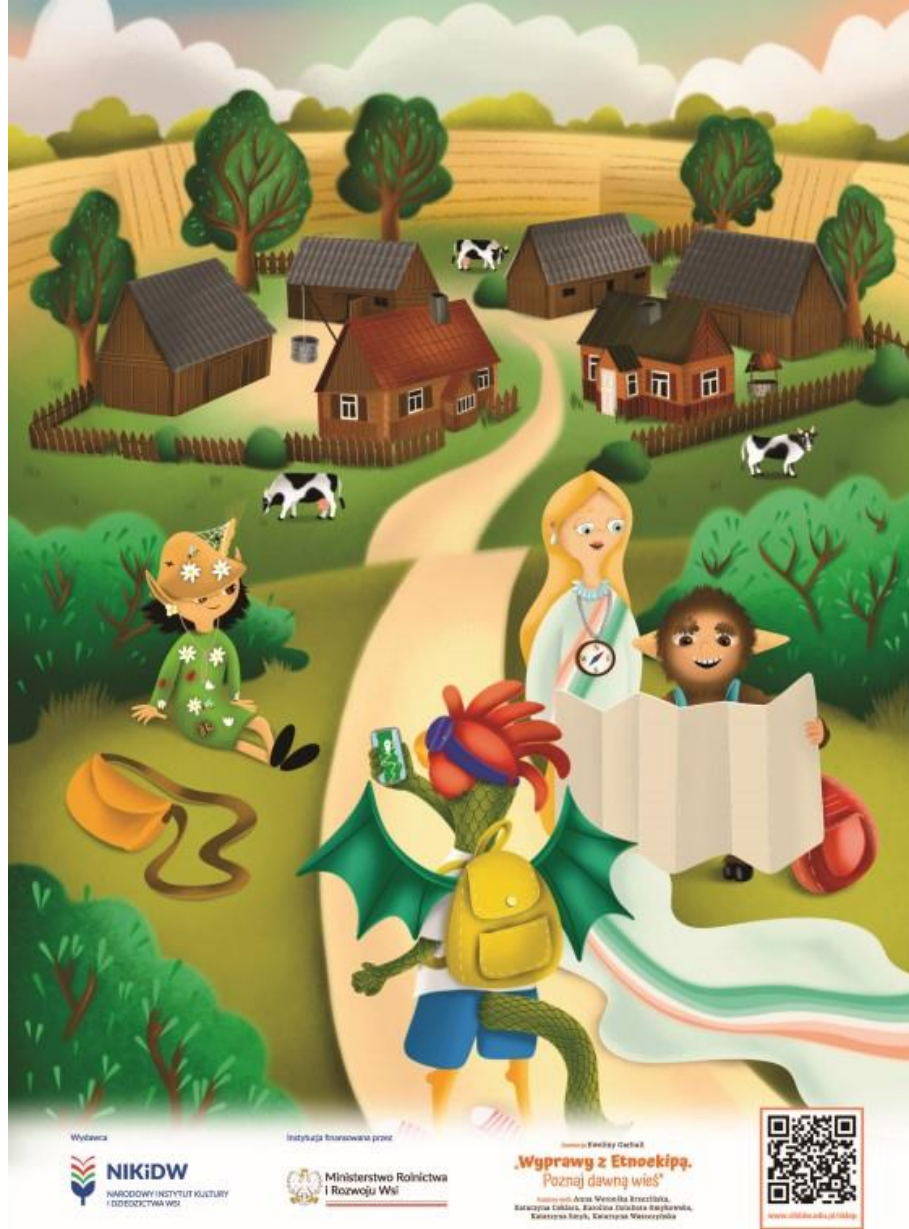

Udostępnij

Pobierz

Wydawca
NIKiDW
NARODOWY INSTYTUT KULTURY
I DZIEDZICTWA WSI

Inicjator i finansowanie projektu
**Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi**

Redakcja i projekt graficzny
**„Wyprawy z Etnoekipą.
Poznaj dawną wieś”**
Autorzy: Agnieszka Wencel, Katarzyna
Kuligowska, Katarzyna Kuligowska, Katarzyna
Kuligowska, Katarzyna Kuligowska

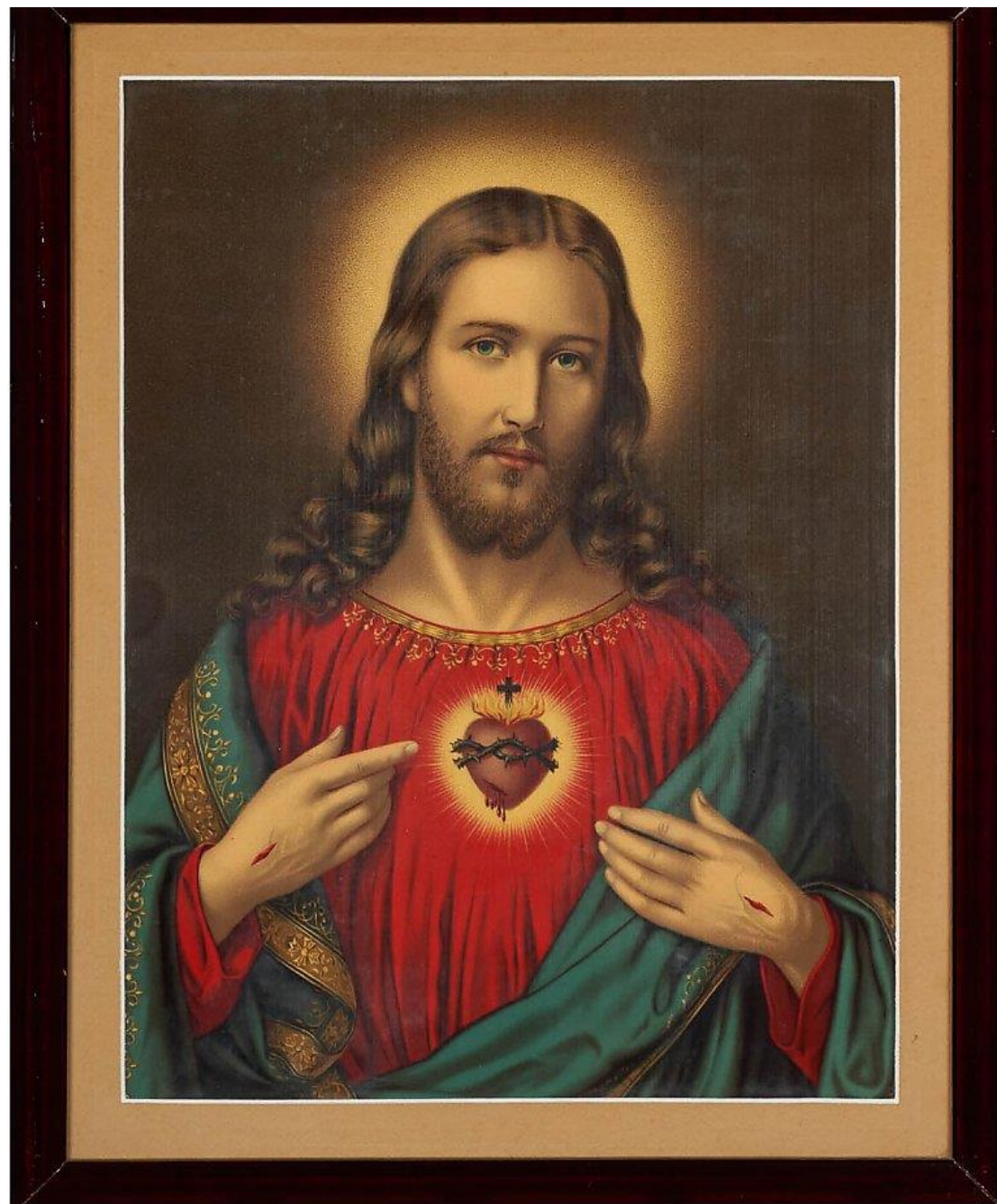
Tom I „Domowe ognisko – gdzie i jak mieszkało”

Zagadnienia i praktyka:

- Krajobraz kulturowy i zjawisko regionów etnograficznych
- Zachęcenie do poznania toponomastyki własnej miejscowości
- Na przykładzie omówienia najpopularniejszych typów wsi – próby poszukiwania odpowiedzi – jakim typem jest moja wieś, czy dostrzegalne jest współcześnie jej dawne założenie – świetna okazja do odbycia spaceru
- Poszukiwanie w terenie zabytkowych przykładów architektury wiejskiej – mieszkalnej, gospodarskiej, użytkowej, sakralnej
- Okazja do poszukiwań śladów życia mniejszości zamieszkującej wsie

- Opowieść o domu, jako fenomenie kulturowym może stanowić świetną okazję do poszukiwań śladów dawnych sposobów myślenia i organizacji wnętrza we współczesności
- Wizyta studyjna w jednym ze skansenów
- Własne badania terenowe – zdobywanie opowieści od rodziców, dziadków, dalszej rodziny na temat realiów życia – tworzenie szkolnych archiwów historii mówionej
- Wspólne poszukiwania dawnych elementów wyposażenia wnętrza – rodzinnych pamiątek

Najświętsze Serce Jezusa
oleodruk
ok. 1900 r.

- Zaproponowane w tym tomie zadania aktywizujące odbiorców są jedynie formą propozycji do wykorzystania oraz poszukiwania własnych rozwiązań – wynikających ze specyfiki regionu etnograficznego
- Z powodzeniem wykonywane mogą być serwetki i firanki z białego papieru
- Uświadomienie przenikania do kultury tradycyjnej elementów obcych – powszechnie choinka, na ziemi chełmińskiej bunterteller, wieniec adwentowy
- Na każdym etapie pracy poszukiwanie własnej specyfiki regionu w każdym możliwym przejawie funkcjonowania kultury tradycyjnej

Motywy kujawskie
wysypane piaskiem

Skrzynia wianna, Wielka Łąka, 1855r.

Front skrzyni wiannej, Wielkie Radowiska, 1860 r.

Ozdoba szczytowa
Elgiszewo
1896 r.

Ozdoba szczytowa
Bieńkówka
1917 r.

Tom II „Nie tylko w polu – jak pracowano na wsi?”

Zagadnienia i praktyka:

- Zaprezentowanie kalendarza agrarnego i omówienie poszczególnych pór dnia w kontekście wykonywanej pracy
- Omówienie najważniejszych narzędzi rolniczych
- Uprawa i hodowla
- Przyszkolne ogródki
- Szczególne zaakcentowanie roli Wisły jako szlaku handlowego oraz miejsca pracy rozmaitych grup zawodowych
- Okazja do stworzenia w prosty sposób tratwy
- Bartnictwo i wizyta w pasiece – ważny aspekt edukacji ekologicznej

- Podkreślenie znaczenia form upraw i hodowli właściwych miejscowości
- Pasterstwo
- Rybołówstwo
- Rola lasu

Cep dwuklapnicowy, Salno, 1925 r.

Radło drewniane, Biały Bór, 1 poł XIX w.

Racznik, Rządź, 1950 r.

Tom III „Zrób to sam – jak robiono różne przedmioty?”

Zagadnienia i praktyka:

- Wyjaśnienie podstawowych terminów: rzemiosło, rękodzieło, chałupnictwo
- Poszukiwanie w terenie przedstawicieli tzw. „ginących zawodów” – poznanie specyfiki pracy w drewnie
- Zaproszenie na spotkanie twórcy ludowego
- Poszukiwanie śladów dawnych warsztatów np. kuźni
- „Inwentaryzacja” własnych gospodarstw domowych – dokumentowanie fotograficzne, rysunkowe, opisowe dawnych sprzętów, które wyszły z użycia
- Przeprowadzanie wywiadów w terenie

- Wyplatanie ze słomy prostych ozdób żniwnych, pierścionków ze słomy – charakterystycznych „plotek” spotykanych na ziemi chełmińskiej
- Wykonywanie drobnych przedmiotów z gliny lub glinki samoutwardzalnej
- Stworzenie szkolnego jarmarku, na którym prezentowane, wymieniane bądź sprzedawane mogą być wytworzone przez uczniów drobne przedmioty
- „Do Torunia kupić kunia” lub wyprawa na najbliższe targowisko

Dzbanek wyplatany z korzenia sosny, Wdzydze Kiszewskie, 1912 r.

Koszyk do chleba wyplatany z korzenia sosny, Wdzydze Kiszewskie, 1912 r.

Talerz fajansowy, ziemia chełmińska, 1 poł. XX w.

Dziękuję
za uwagę!

